

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2023-257

13.4.2023

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Gebyr for uforsikret kjøretøy – disp. – opphør av forsikring – sen melding om opphør i TFFAuto.

Klager ble ilagt gebyr for perioden fra og med 18.6.19 til og med 25.6.19. Kjøretøyet ble i TFFAuto oppført som uforsikret som følge av at forsikringen som var tegnet gikk til opphør grunnet manglende betaling. Forsikringsforetaket la den 25.6.19 inn opplysninger i TFFAuto at forsikringen var gått til opphør den 17.6.19. Ny forsikring ble tegnet den 26.6.19. Klager bestred gebyrileggelsen, og anførte blant annet at forsikringsavtalen ikke var avsluttet korrekt den 17.6.19, og at foretaket ikke hadde adgang til å tilbakedatere forsikringens opphør.

Trafikksforsikringsforeningen fastholdt gebyrileggelsen og anførte at det ikke var grunnlag for dispensasjon. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt, og at klager pliktet å betale gebyr for perioden 18.6-20.6.19. Det var etter nemndas syn ikke sannsynliggjort at kjøretøyet var forsikret i gebyrperioden.

Saksfremstilling

Kjøretøyet var forsikret frem til forsikringen gikk til opphør grunnet manglende betaling den 17.6.19. Forsikringsforetaket la den 25.6.19 inn opplysninger i TFFAuto at forsikringen var gått til opphør den 17.6.19.

Trafikksforsikringsforeningen fikk på tidspunktet opplysningen ble registrert i TFFAuto, informasjon om at forsikringsavtalen var opphørt. Foretaket varslet klager elektronisk på SMS og e-post den 25.6.19. Gebyrkravet ble deretter sendt til klager dagen etter.

Ny forsikring ble tegnet 26.6.19.

Klager påklaget gebyrileggelsen i 2022. Klager viste blant annet til at forsikringsforetaket hadde sagt opp forsikringen uten varsel, og at det ikke var grunnlag for å gi opphøret tilbakevirkende kraft.

Trafikksforsikringsforeningen ba forsikringsforetaket om en uttalelse i saken. Foretaket fremla kopi av faktura, betalingspåminnelser og annullasjonsvarsel.

Videre skrev foretaket følgende om forsikringens opphør:

Denne kunden har forsikring på kjøretøyet med betalingsmetode Avtalegiro og 12 terminer. 20. feb 2019 ble det utført endring på polisen og ny faktura med betalingsplan for fremtidige terminer fram i tid som blir sendt til banken for trekk. 16.mai 2019 sender vi 2 betalingspåminnelser med informasjon fra kundes bank om at de ikke kan gjennomføre trekk fra kundens konto. Dette gjelder da trekket for 25.mars og 25.april 2019 25.juni 2019sender vi kunden enda en betalingspåminnelse for terminen som skal betales 11.juni 2019 og ber kunden betale fakturaene på annet vis da kundens Avtalegiro ikke fungerer. 9.juli 2019 sender vi enda en betalingspåminnelse om at det samme som ovenfor på terminen som skulle vært betal 25.juni 2019.

25.juni 2019 sender vi varsel om Annullasjon om manglende betaling

17.juli 2019 sender vi varsel om Annullasjon om manglende betaling

31.juli 2019 sendes det enda ett varsel om Annullasjon om manglede betaling

I tillegg har kunden fått tilsendt mange SMS meldinger ang betalingsoppfølging.

15.02.2019

28.05.2019

30.05.2019

01.07.2019

02.07.2019

15.07.2019

Det er Intrum som nå har overtatt Inkasso saken på utbetalt premie, Helt til slutt vil jeg nevne at kunden har vært i kontakt med oss mange gang i 2021 for å få oversikt over denne saken og også send brev til vårt Klageombud i januar 2021, som har informert om regler og lover rundt forsikring og betaling som svar på saken.

Trafikksforsikringsforeningen skrev endelig vurdering i saken 15.6.22. Foretaket kom til at det ikke var grunnlag for å gi klager medhold.

Klager anfører i korte trekk at det ikke er grunnlag for å ilegge gebyr ettersom forsikringen var gyldig frem til 25.7.19. Videre anfører klager at det må gis dispensasjon for gebyrileggelsen fordi han ikke ble varslet om at forsikringen var i ferd med å opphøre. I alle tilfeller kan ikke opphøret tilbakedateres. Klager reagerte med en gang han mottok varsel fra Trafikksforsikringsforeningen. Tilbakedateringen anføres å være ulovlig og i strid med både forsikringsavtalen og forsikringsavtaleloven. Tilbakedateringen er det forsikringsforetaket som er ansvarlig for. Brudd på klagers plikt til å ha forsikring på kjøretøyene i perioden 18.6.19 til 25.6.19 er følgelig unnskyldelig. Dette er et direkte resultat av forsikringsforetakets handling i saken.

Videre anføres at vedtaket til Trafikksforsikringsforeningen lider av manglende begrunnelse, feil rettsanvendelse, alternativt mangel i vurderingen selv. Noe som i alle tilfeller medfører at vedtaket må reverseres.

Trafikksforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører at det ikke er grunnlag for å gi klager dispensasjon for gebyrileggelsen. Trafikksforsikringsforeningen finner ikke at brudd på plikten til å tegne forsikring må anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll.

Betalingsmislighold vil som utgangspunkt regnes som et forhold innenfor forsikringstakerens kontroll. Enhver plikter å sørge for at man har oversikt over egen økonomi. Det innebærer at man, på det tidspunkt man påtar seg en økonomisk forpliktelse, må anse seg i stand til å betale etter hvert som terminene forfaller. Dette er forhold som ligger innenfor den ansvarliges kontrollsfære. Dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor sin kontrollsfære uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene.

Sekretariatets konklusjon: Sekretariatet kom til at det ikke var grunnlag for å gi klager medhold i at gebyret måtte ettergis som følge av opphør av forsikringsavtalen. Klager fikk medhold i at deler av gebyret måtte ettergis som følge av at opphøret først ble meldt inn i TFFAuto den 25.6.19. Sekretariatets avgjørelse er inntatt under:

(...)

Vilkårene for ileggelse av gebyr

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Hvis forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17 a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (gebyrforskriften §§ 4 og 5).

Det fremgår av sakens dokumenter at klager var eier av det aktuelle kjøretøyet i gebyrperioden. Videre følger det av TFFAuto at forsikringen gikk til opphør den 17.6.19, og at ny forsikring ble tegnet den 26.6.19. I denne saken legger vi til grunn de opplysninger som følger av TFFAuto.

Kjøretøyet fremstod altså som uforsikret i perioden mellom forsikringens opphør og nytegnning. Gebyret for perioden fra og med 18.6.19 til og med 25.6.19 kan som utgangspunkt ilegges, jf. gebyrforskriften §§ 4 og 5. Slik saken er opplyst fremstår det også som om Trafikksforsikringsforeningen har varslet klager i tråd med forskriften §§ 6 og 7.

Vilkårene for hel eller delvis ettergivelse (dispensasjon)

Hovedspørsmålet i saken er om det kan gis hel eller delvis dispensasjon for gebyrileggelsen.

Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret ettergis helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlåtelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som

unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll.

I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttaler Finansdepartementet blant annet følgende om regelen:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Som det fremgår av Finansdepartementets uttalelse, er det ikke noe vilkår at den gebyrilagte bebreides for at forsikringsplikten ikke er overholdt. Det avgjørende er om det foreligger forhold som den gebyrilagte selv har kunnet påvirke. Det skal mye til for å få dispensasjon for ilagt gebyr.

Videre har nemnda i avgjørelse FinKN 2019-373 uttalt at ordnet økonomi med evne og vilje til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, ligger innenfor hver enkelts "kontrollsfære", og at det følger av et forhold den enkelte er ansvarlig for og som kun i helt ekstraordinære tilfeller vil kunne åpne for dispensasjon fra ilagt gebyr. Som påpekt av nemnda i avgjørelse FinKN 2021- 692 er "dispensasjonsadgangen for betalingsmislighold er etter gjeldende rett nærmest utelukket".

Forsikringsforetaket har fremlagt to betalingspåminnelser sendt 16.5.19 med forfall 3.6.19. I betalingspåminnelsene fremgikk det at avtalen ville opphøre dersom ikke premien ble betalt innen forfall. Betalingspåminnelsene gjaldt faktura for mars og april samme år. Kravene var på henholdsvis kr 57 329 og kr 57 252. Disse ble ikke betalt i sin helhet til forfall. I saken mot forsikringsforetaket kom det frem informasjon som viste at foretaket ga klager utsatt betalingsfrist til den 17.6.19. Kravet var ikke oppgjort innen fristens utløp, og foretaket avsluttet avtalen.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) er klar på at det å betale forsikringspremien til rett tid, vil ligge innenfor den enkeltes kontroll. Dersom klager utfra den vedlagte informasjonen var usikker på om det var utestående regninger hos foretaket, kunne klager ha kontaktet forsikringsforetaket for å få klarhet i dette. I denne saken finner vi det sannsynlig at klager må ha vært kjent med, eller kunne blitt kjent med at avtalen gikk til opphør 17.6.19. Vi kan ikke se at det faktum at forsikringsforetaket sendte en ny betalingspåminnelse den 25.6.19 gir grunnlag for å gi klager dispensasjon, all den tid klager tegnet ny forsikring hos et annet foretak den 26.6.19.

Forhold knyttet til opphøret av forsikringsavtalen kan derfor ikke føre til dispensasjon, da det lå innenfor klagers kontroll å hindre at avtalen gikk til opphør, jf. bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9.

Det neste spørsmål blir da om det kan gis delvis dispensasjon for det ilagte gebyret fordi klagers forsikringsselskap først den 25.6.19 la inn i TFFAuto at forsikringen løp ut allerede 17.6.19. Klager har i den forbindelse anført at forsikringsforetaket ikke kan tilbakedatere forsikringens opphør.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) har i flere avgjørelser tatt opp spørsmål knyttet til at enkelte forsikringsforetak melder om opphør av forsikringen flere dager etter at forsikringen opphørte, se bl.a. FinKN 2021-860, 2022-275, 2022-269 og 2022-393. I FinKN 2022-721 redegjorde nemnda for når det vil være grunnlag for å gi delvis dispensasjon i slike tilfeller:

Nemnda har i flere tidligere avgjørelser innrømmet delvis dispensasjon dersom det er overveiende sannsynlig at ny forsikring ville blitt tegnet på et tidligere tidspunkt dersom vedkommende hadde mottatt varsel fra TFF tidligere. Utsendelse av varsel fra TFF er ikke mulig før forsikringsselskapet legger inn at forsikringen er opphørt.

I ovennevnte sak kom nemnda til at det mest sannsynlig var gebyrileggelsen som var årsaken til at klager tegnet ny forsikring.

I vår sak gikk forsikringen til opphør 17.6.19. Forsikringsforetaket la inn i TFFAuto at forsikringen var gått til opphør den 25.6.19, altså åtte dager etter at forsikringen var gått til opphør. Klager ble varslet på SMS og e-post samme dag forsikringsforetaket la inn informasjon om at forsikringen var gått til opphør. Klager tegnet ny forsikring 26.6.22. Basert på gjeldende nemndspraksis legger vi til grunn at gebyrileggelsen foranlediget at forsikringen ble brakt i orden, og at klager ville hatt mulighet til å tegne ny forsikring på et tidligere tidspunkt dersom forsikringsforetaket hadde meldt fra om opphøret på et tidligere tidspunkt.

I likhet med tidligere nemndsavgjørelser må det også i vår sak være grunnlag for delvis dispensasjon på grunnlag av sen innmelding om opphøret i TFFAuto.

Det må videre vurderes hva reduksjonen av gebyret bør bli i et slikt tilfelle. I sak FinKN 2022-1049 uttalte nemnda at det må vurderes og avgjøres konkret i hver enkelt sak, men at forsikringsforetaket må få to dagers slingringsmonn på å melde om opphøret. Dette innebærer slik vi forstår nemnda, at foretaket må melde fra om opphøret senest på dag tre etter opphøret.

Dersom forsikringsforetaket hadde meldt fra om opphøret senest den 20.6.19 (dag tre), ville klager trolig ha blitt varslet elektronisk om gebyret samme dag. Klager tegnet ny forsikring en dag etter det elektroniske varselet ble sendt fra Trafikkforsikringsforeningen. Altså ville klager i et slikt tenkt scenario senest ha tegnet forsikring den 21.6.19.

Ut fra gjeldende nemndspraksis, særlig sett hen til FinKN 2022-1049, finner vi det riktig å redusere gebyret med fem dager. Gebyr fra og med 18.6.19 til og med 20.6.19 må betales. Gebyr fra og med 21.6.19 til og med 25.6.19 må ettergis.

Klager har etter dette fått delvis medhold i sin klage.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Som det fremgår ovenfor, innvilget sekretariatet dispensasjon for størstedelen av gebyrperioden, nemlig perioden fra og med 21.6.19 til og med 25.6.19. Avgjørelsen er ikke brakt inn for nemnda av Trafikkforsikringsforeningen, og nemnda legger derfor til grunn at foretaket har akseptert den dispensasjonen som er gitt, og som for øvrig er i tråd med nemndas praksis på området.

Det som gjenstår av det ilagte gebyret, er følgelig fra og med 18.6.19 til og med 20.6.19, altså et gebyr for tre dager.

Saken inneholder et vell av opplysninger og fremstår for nemnda som uoversiktlig og vanskelig tilgjengelig, men nemnda forstår klager slik at hans hovedanførsel er at det var tegnet gyldig forsikring i hele gebyrperioden.

Bilansvarslova § 17 a bestemmer i første ledd at dersom eieren av et kjøretøy ikke har forsikret sitt kjøretøy, plikter han å betale et gebyr som løper inntil ny forsikring er tegnet. Manglende forsikring er med andre ord grunnforutsetningen for at gebyr kan ilegges.

Det er forsikringsselskapene som legger inn opplysninger om opphør av en forsikring i TFFAuto som er bransjens eget register. Trafikkforsikringsforeningen baserer seg på at de opplysninger som legges inn, er korrekte.

Rettslig sett er det imidlertid realiteten som er avgjørende. På samme måte som når det gjelder eierforhold. Dersom det etter en samlet vurdering av foreliggende opplysninger skulle vise seg at opplysningen om opphør mest sannsynlig er uriktig, er det ikke adgang til å legge et gebyr. Et allerede ilagt gebyr må i så fall frafalles.

Klager påstår altså, slik nemnda oppfatter ham, at opplysningen som forsikringsselskapet la inn i TFFAuto den 25.6.19 om at forsikringen opphørte 17.6.19, ikke er korrekt. Det er klager som etter nemndas syn må ha bevisbyrden for en slik påstand. Det innebærer at han må gjøre det overveiende sannsynlig at opplysningen om opphør slik den er inntatt i registeret, ikke er i tråd med det reelle forhold.

Som det fremgår av saksfremstillingen, har sekretariatet i Finansklagenemnda truffet en egen avgjørelse i saken mellom klager og forsikringsforetaket om forsikringsforholdet ble avsluttet på en korrekt måte. Sekretariatet kom 9.2.23 til at forsikringsforetaket hadde oppfylt sine plikter. Klager fikk følgelig ikke medhold og har etter det opplyste ikke brakt saken videre. Nemnda mener at det er god grunn til å bruke noen av de faktaopplysningene som der fremkom, også i vår sak fordi de er egnet til å styrke avgjørelsesgrunnlaget.

I kapitlet om sakens bakgrunn heter det:

Den 5.12.18 sendte foretaket en faktura til sikrede for perioden 18.1.19 – 17.1.20. Faktura hadde forfall 25.1.19. Da denne fakturaen ikke ble betalt i rett tid, sendte foretaket en betalingspåminnelse 8.2.19. I brevet informerte foretaket om at avtalegiro ikke var gyldig. Den 20.2.19 ble det gjort en endring på avtalen, og sikrede fikk tilsendt ny faktura med ny betalingsplan. Fristen for innbetaling var den 25.3.19.

Nemnda forstår dette slik at avtalen ble endret fra forskuddsbetaling på ett år til betaling hver måned. Endringsavtalen fremgår av faktura datert 20.2.19 med vedlegg som er lagt frem i vår sak. Avtaleperioden var fra og med 18.1.19 til og med 17.1.20. De månedlige beløpene var på vel kr 57 000. Planen ut året 2019 var ti terminer, alle med forfall den 25. i hver måned.

Konsekvensen av avtalen ble derfor, slik nemnda oppfatter den, at premien som skulle betales i henhold til fakturaen 20.2.19, gjaldt perioden fra og med 18.1. til og med 17.2.19, altså en betaling på etterskudd. Faktura med forfall 25.4.19 gjaldt tilsvarende for perioden 18.2.–17.3.19 og på samme måte for de etterfølgende fakturaene. Siste faktura for perioden 18.5.–17.6.19 hadde følgelig forfall først **25.7.19**.

Verken faktura med forfall 25.3 eller 25.4. ble betalt til forfall, og foretaket sendte derfor 16.5.19 to betalingspåminnelser der det i begge ble gitt betalingsfrist til 3.6.19 med opplysning om at forsikringen ville opphøre dersom betaling ikke fant sted innen fristen.

I saken er det ikke opplyst noe konkret om hva som skjedde med terminen som forfalt 25.5.19, men det ble formentlig gitt utsatt betalingsfrist til 11. juni, jf. betalingspåminnelse 25.6.19 for faktura med sluttsiffer 1279.

Det fremgår videre av saken mot forsikringsforetaket at klager kontaktet foretaket den 31.5.19 "og fikk utsatt frist for betaling til den 17.6.19". Ut fra sammenhengen forstår nemnda det slik at dette gjelder de to fakturaene med forfall i mars og april som det var gitt utsettelse for til 3.6.19. Samme sted fremgår det at klager innbetalte en termin 31.5.19 og ytterligere et noe redusert terminbeløp den 7.6.19. Det er ikke opplyst om ytterligere innbetalinger fra klager i tidsrommet fra sistnevnte betaling til fristen 17.6.19. Foretaket sendte derfor 25.6.19 brev til klager med et beregnet krav for betaling av skyldig premie for perioden 18.1.19 til og med 17.6.19 på vel kr 125 000 (antagelig var terminen med forfall 25.7.19 ikke hensyntatt) og bekreftet i eget brev samme dag at forsikringen hadde opphørt.

Det ble deretter sendt særskilt betalingspåminnelse 9. og 31.7. for den fakturaen som hadde forfall 25.6.19, inkassovarsel 17.7.19 for fakturaen som forfalt 25.5.19, men som var gitt utsatt frist til 11.6.19 og betalingsoppfordring 28.8.19 for fakturaen med forfall 25.6.19. I tillegg kommer den SMS-varslingen som forsikringsforetaket sendte klager og som fremgår av saksfremstillingen.

I prosesskriv 7.10.22 i kapitlet med påstand om at kjøretøyet var forsikret i gebyrperioden skriver klagers advokat blant annet følgende om betalingspåminnelsen som ble sendt 9.7.19:

Av betalingspåminnelsen fremgår at dersom fakturaen, med **forsikringsperiode 25.06.2019-25.7.2019**, ikke betales innen oppgitt frist, blir forsikringsavtalen annullert på grunn av manglende betaling.

Betalingspåminnelsen som her omtales, er lagt frem i saken og inneholder ingen opplysning om hvilken periode den gjelder for. Angivelse av forsikringsperiode må derfor være basert på klagers oppfatning av hvorledes avtalen med forsikringsforetaket skal forstås, en forståelse som nemnda er uenig i, jf. det som er uttalt ovenfor som nemndas forståelse av avtalen.

Nemnda peker til slutt på at forsikringsforetaket uttrykkelig er forespurt om det hadde forsikret kjøretøyet etter 17.6.19. Foretaket har i en skriftlig uttalelse 1.11.22 uttalt at det hadde forsikring på bilen til og med 17.6.19, men at det etter denne datoen ikke har hatt forsikring på kjøretøyet.

Nemnda er etter en samlet vurdering av de fremlagte opplysninger kommet til at klager ikke har sannsynliggjort at kjøretøyet var forsikret i gebyrperioden, og gebyret er derfor korrekt ilagt.

Klagen har etter dette ikke ført frem, og klager plikter derfor å betale gebyr for perioden 18.6.–20.6.19, i alt tre dager.

Avgjørelsen er enstemmig

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Camilla Raastad (næringsrepresentant).